

TEZA:

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, sąd dyscyplinarny pierwszej instancji dokonał dowolnej oceny materiału dowodowego, co przełożyło się na nieprawidłowe rozstrzygnięcie. Z uwagi na regułę *ne peius* (art. 454 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych) Wyższy Sąd Dyscyplinarny jako sąd odwoławczy nie mógł skazać obwinionego, który został uniewinniony w pierwszej instancji. Dlatego należało uchylić zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania.

WO-29/23**ORZECZENIE**

z dnia 17 maja 2023 r.

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:****Przewodniczący:** S WSD Krzysztof Górecki – sprawozdawca**Sędziowie:** S WSD Leszek Krupa
S WSD Rafał Rybnik

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Anny Kończyk

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2023 r. w Warszawie na rozprawie,
sprawy radcy prawnego R.D., wpisanego na listę radców prawnych prowadzoną przez Radę
Okręgową Izby Radców Prawnych, nr wpisu ...,

obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 64 ust. 1 i art. 3
ust. 3 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6, 26 ust. 1 i 28 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy
Prawnego,

na skutek odwołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP od orzeczenia Okręgowego
Sądu Dyscyplinarnego Okręgową Izby Radców Prawnych z dnia 27 października 2022 r.
sygn. akt OSD-82/22

orzeka:

1. uchyla orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgową Izby Radców Prawnych z dnia 27 października 2022 roku w sprawie o sygn. OSD - 82/22 i

- przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi,
- o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 2.000,00 zł (dwa tysiące złotych) rozstrzygnie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych przy ponownym rozpoznawaniu sprawy.

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w dniu 27 października 2022 r. w sprawie OSD-82/22 dotyczącej R. D. obwinionego o to, że:

w okresie od dnia 23 września 2019 r. do dnia 16 grudnia 2021 r., w (...), działał w warunkach konfliktu interesów i naruszenia tajemnicy zawodowej poprzez występowanie w charakterze pełnomocnika pozwanego K. N. w sprawie z powództwa D. K.-N. o rozwód i alimenty na małoletnie dzieci stron, prowadzonej przed Sądem Okręgowym XII Wydział Cywilny, sygn. akt XII C 1317/19/4, podczas gdy uprzednio wykonywał czynności zawodowe na rzecz D. K.-N. i K. N. jako współników (...) spółka cywilna z siedzibą w (...), przy czym posiadana wiedza o sprawach spółki cywilnej i sprawach osobistych współników tej spółki powzięta w trakcie jej obsługi prawnej i podczas kontaktów osobistych z D. K. -N. i K. N., a także informacje pozyskane w związku z pośrednictwem w rozwiązywaniu konfliktów osobistych stron jeszcze przed wszczęciem postępowania o rozwód, dawała jego klientowi K. N. nieuzasadnioną przewagę w trakcie postępowania o rozwód i alimenty, tj. popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 i art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 26 ust. 1 i 28 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego uniewinnił obwinionego od zarzucanego czynu obciążając kosztami postępowania dyscyplinarnego OIRP.

Orzeczenie to zaskarżył w całości Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP, zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych, który mógł mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia a polegający na błędnej ocenie zebranego materiału dowodowego i przyjęciu, iż całokształt okoliczności sprawy pozwala na przyjęcie tezy, iż obwiniony nie dopuścił się zarzucanego mu czynu, w szczególności, że nigdy nie świadczył pomocy prawnej na rzecz D. K.-N., a wszystkie czynności obwiniony podejmował wyłącznie na rzecz swojego wieloletniego klienta K. N., podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy, w szczególności protokół przesłuchania D. K. N. oraz korespondencja e-mailowa prowadzona pomiędzy D. K.-N. a obwinionym, nie dawał podstaw do przyjęcia takiej tezy.
- mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę szeregu przepisów postępowania karnego polegająca na rażącem naruszeniu zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w art. 7 k.p.k., zasady *in dubio pro reo* (art. 5 § 2 k.p.k.) oraz zasady obiektywizmu (art. 4 k.p.k.)
- obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. w art. 64 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach

prawnych w związku z art. 6 i art. 26 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, będącą konsekwencją naruszenia przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zasady swobodnej oceny dowodów a polegającą na przyjęciu, że brak jest podstaw do uznania obwinionego za winnego popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego, winna prowadzić do wniosku przeciwnego.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenie i ukaranie obwinionego karą pieniężną w kwocie 10.0000 zł, przy dodatkowym zakazie wykonywania patronatu na czas dwóch lat.

Przechodząc do rozpoznawania odwołania na wstępie należy zaznaczyć, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny zastosował w sprawie przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2023 r. z uwagi na § 2 uchwały Nr 1/2022 Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 8 lipca 2022 r. w sprawie zmiany Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zgodnie z którym do zdarzeń mających miejsce przed dniem wejścia w życie tej uchwały zastosowanie mają przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu dotychczasowym. O kwestii związanej ze zmianą brzmienia przepisów KERP będzie jeszcze mowa w końcowej części uzasadnienia.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego jest zasadne.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, Sąd dyscyplinarny I instancji dokonał dowolnej oceny materiału dowodowego sprawy, co przełożyło się na nieprawidłowe rozstrzygnięcie.

Wbrew ustaleniom poczynionym przez OSD, z zebranych dowodów nie wynika wcale, że klientem obwinionego był wyłącznie K. N. Słusznie w odwołaniu zwraca się uwagę na korespondencję mailową między obwinionym a pokrzywdzoną, tj.:

- e-mail z dnia 1 października 2018 r. /k. 50/, w którym pokrzywdzona prosi o przesłanie ostatecznej wersji umowy Pani I.,
- e-mail z dnia 28 marca 2018 r. /k. 51-52/, dotyczący umowy najmu,
- e-maile z okresu od dnia 17 do 20 lipca 2018 r. /k. 53-54/, dotyczące umowy najmu i Fundacji (...),
- e-maile z okresu 10 grudnia 2018 r. – 3 stycznia 2019 r., /k. 55-58/, w sprawie umowy najmu,

- e-mail z 13 marca 2019 r., /k. 59/, skierowany przez obwinionego do pokrzywdzonej i K. N., w którym obwiniony przedstawia sytuację prawną swoich klientów i nakazuje podjęcie działań takich jak rozdzielenie majątkowa stron bez podziału majątku stron, zmiana umowy spółki (...) sp. z o.o. i uprzywilejowanie udziałów K. N.,

- e-maile z okresu od dnia 27 marca do 1 kwietnia 2019 r., /k. 62-65/, w których obwiniony z pokrzywdzoną korespondują w sprawie projektu unijnego, a pokrzywdzona zleca obwinionemu przygotowanie projektów umów dotyczących realizacji inwestycji.

Korespondencja ta ma ze strony obwinionego charakter świadczenia pomocy prawnej, bowiem dotyczy przygotowywania i korygowania umów, przygotowywania projektów uchwał i udzielania porad w różnych kwestiach prawnych. Dowodzi ona zatem, że pokrzywdzona D. K.-N. również była klientką obwinionego.

Przyjęcie pełnomocnictwa do reprezentowania jednego z małżonków w sprawie rozwodowej w sytuacji wcześniejszego prowadzenia spraw ich obojga albo spraw obecnego przeciwnika klienta w sprawie o rozwód prowadzi do konfliktu interesów. Podobne stanowisko zajął Wyższy Sąd Dyscyplinarny w orzeczeniach z dnia 5 marca 2019 r., sygn. akt: WO-84/19 oraz z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt: WO-150/19.

Niezależnie od powyższego, w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, co najmniej dyskusyjne jest podjęcie się przez obwinionego roli pośrednika (poślanca) między małżonkami. Istotne jest przy tym, że to pokrzywdzonej na tym zależało, co świadczy o obdarzeniu obwinionego zaufaniem. Mogła się więc czuć się później oszukana i zdradzona. Co ważne, jak podkreśla sam obwiniony, stosunki z obojgiem małżonków miały charakter czysto zawodowy a nie prywatny. Już tylko z racji tej roli możliwość przyjęcia pełnomocnictwa od jednego z małżonków przeciwko drugiemu w sprawie rozwodowej jawi się jako wysoce wątpliwa. Obwiniony, jako profesjonalista, winien (niejako antycypując) odmówić roli pośrednika albo, jeżeli się jej podjął, zrezygnować z reprezentowania w postępowaniu rozwodowym K. N.

Wypada też zwrócić uwagę, iż analiza korespondencji mailowej zawartej na kartach 4-19 akt sprawy nie potwierdza lansowanej przez obwinionego tezy, że prowadził ją wyłącznie jako pełnomocnik K. N. Zarówno sposób formułowania wypowiedzi, ich treść, jak i dystansowanie się wielokrotnie od stanowiska samego K.N. świadczą o tym, że rola obwinionego była inna i polegała na byciu prawnikiem biznesowym i rodzinnym obojga małżonków. Wzmacnia to jedynie przedstawione wyżej wnioski.

Z uwagi na regułę *ne peius* (art. 454 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych) Wyższy Sąd Dyscyplinarny jako sąd odwoławczy nie mógł skazać obwinionego, który został uniewinniony w pierwszej instancji. Co oczywiste, nie zasługiwał zatem na uwzględnienie zawarty w odwołaniu wniosek o zmianę orzeczenia i ukaranie obwinionego karą pieniężną 10.000 zł oraz z dodatkowym zakazem wykonywania patronatu przez dwa lata.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP winien uwzględnić całokształt relacji pomiędzy obwinionym a pokrzywdzoną, w oparciu o cały materiał dowodowy, w tym wspomnianą korespondencję mailową i w tym kontekście dokonać ponownej oceny dowodu z zeznań pokrzywdzonej.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny rozważy też kwestię związaną ze zmianą przepisów, z uwzględnieniem normy gwarancyjnej wynikającej z odpowiednio stosowanego art. 4 § 1 k.k., oceniając, czy nowe regulacje art. 26 i 28 KERP są względniejsze dla obwinionego.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych w związku z §1 ust. 1 i ust. 2 uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. nr 86/IX/2015, pozostawiając rozstrzygnięcie o tym, kto je poniesie Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.